

Pressemelding

STATSMINISTERENS KONTOR

Pressetalsmann Finn Langeland - Tlf. (02) 34 40 06, privat (02) 43 49 67, personsøker (096) 94 319

SPERREFRIST *ingen*

DATO *25.10.90*

STATSMINISTER JAN P. SYSE OM NOVAJA ZEMLJA-SPRENGNINGEN

Ved møtets slutt i Stortinget i dag tok stortingsrepresentant Anders Aune opp den kjernefysiske prøveprengning som Sovjetunionen i går foretok på Novaja Zemlja.

På Regjeringens vegne besvarte statsminister Jan P. Syse de spørsmål Anders Aune tok opp.

Da det er registrert betydelig presseinteresse for hva statsministeren sa i Stortinget ved denne anledning, følger vedlagt det stenografiske referat av hans svar.

Med vennlig hilsen

Finn Langeland

Finn Langeland
Pressetalsmann

Statsminister Jan P. Syse: Jeg verdsetter den støtte til Regjeringens sterke reaksjon som er innebygd i representanten Aunes spørsmål.

Regjeringen har nedlagt et omfattende arbeid for å få den sovjetiske regjering til å avstå fra prøvesprengninger på Novaja Semlja. Saken ble tatt opp allerede i mars overfor det sovjetiske utenriksdepartement. Den ble fulgt opp i juni med et brev fra miljøvernministeren til viseformannen i den sovjetiske miljøvernkommisjon. Deretter ble de norske synspunkter fremlagt overfor den sovjetiske viseutenriksminister under besøk av statssekretærene Eide og Vollebæk i Moskva i juli og august.

Etter det nordiske utenriksministermøtet i Molde den 11. september ble det foretatt en felles nordisk henvendelse i Moskva om saken.

Utenriksminister Bondevik la igjen frem det norske syn i sin samtale med utenriksminister Sjevardnadse i New York den 1. oktober. To uker senere, den 16. oktober, ble våre synspunkter gjentatt av statssekretær Vollebæk i FN.

Norske myndigheter ble den 17. oktober kjent med at det ville bli opprettet et avsperrret område på østsiden av Novaja Semlja. Det ble etter hvert også truffet en del tiltak fra sovjetisk side som kunne tyde på at forberedelser til en kjernefysisk prøvesprengning pågikk.

På denne bakgrunn henvendte jeg meg - så snart opplysningene om det avsperrrede området forelå - til statsminister Rysjkov med en sterk oppfordring til sovjetiske myndigheter om å avstå fra en slik prøvesprengning.

(statsminister Jan P. Syse)

Den sovjetiske statsminister informerte meg i går om at det ville bli gjennomført én - det ble understreket: én - prøvesprengning i år, og at denne ville finne sted i løpet av de nærmeste dager. Sprengningen fant sted noen få timer etter at denne meddelelsen var gitt. Jeg har overfor sovjetiske myndigheter gjentatt vår sterke reaksjon på denne prøvesprengningen.

La meg også få nevne at jeg tok denne saken opp under mitt innlegg i trontaledebatten forrige fredag. Der sa jeg:

"Et nærmere norsk-sovjetisk samarbeid i nord må tuftes på gjensidig forståelse og respekt. Meldningene om mulig gjenopptakelse av prøvesprengningene på Novaja Semlja hører med i dette bildet."

Det er for oss en særlig alvorlig sak at dette foregår etter så sterke protester, så nær ved vårt eget territorium og i et økologisk sårbart område, og jeg forstår meget godt og deler helt ut den bekymring som representanten Aune gir uttrykk for. Jeg anser det derfor som sterkt beklagelig at norske og nordiske synspunkter ikke førte frem.

Vi har nå anmodet de andre nordiske regjeringer om igjen å gjøre sin holdning til prøvesprengninger på Novaja Semlja kjent for den sovjetiske regjering. Vi vurderer samtidig hvordan vi fra norsk side på en mest mulig effektiv måte kan arbeide videre med saken overfor Sovjetunionen, både i våre bilaterale forbindelser og i internasjonal sammenheng. Regjeringen vil nå drøfte dette spørsmålet, og det arbeidet har meget høy prioritet.

Til representanten Aunes siste spørsmål vil jeg svare

(statsminister Jan P. Syse)

følgende: Norge har i en årrekke arbeidet for å få til en global og omfattende prøvestansavtale. Det norske syn ble senest gjentatt av statssekretar Vollebæk i FN den 16. oktober. Vi vil arbeide videre med dette siktemål. Dette arbeidet hører i første rekke hjemme i FN og i nedrustningskonferansen i Genève.

Innenfor NATO har Norge sterkt støttet opp om arbeidet med å få til et mer ambisiøst bilateralt regelverk mellom USA og Sovjetunionen når det gjelder prøvesprengninger. Det er den siste tiden gjort viktige fremskritt i dette arbeidet. Fra norsk side legger vi vekt på at siktemålet også med dette arbeidet må være en fullstendig prøvestans.